

Bijlage 1: Opvatting van het Platform voor volwassenenonderwijs NT2 over de rol van vrijwilligers

Deze startnotitie dateert van 2000 toen het Platform van het onderwerp 'vrijwilligers en NT2' een aandachtspunt maakte.

VRIJWILLIGERS EN NT2

Deze notitie schetst de opvatting van het Platform Volwassenenonderwijs NT2 over de rol en de positie van vrijwilligers bij de NT2-activiteiten, en meer in het algemeen die met betrekking tot het integratieproces van migranten.

1. Inleiding

Bij de inburgering van nieuwkomers en oudkomers en bij de voortgaande integratie in de samenleving kunnen verschillende kerntaken worden onderscheiden. Voorbeelden daarvan zijn:

- NT2-verwerving
- Ondersteunende activiteiten in het kader van de NT2-verwerving (gespreksvoering, buitenschoolse opdrachten, taalstages, etcetera)
- Oriëntatie op de samenleving: waar is wat te vinden in de directe woonomgeving, hoe ziet de sociale kaart eruit, welke regels en regelingen gelden, hoe gaan mensen hier met elkaar om, etcetera
- Voorbereiding op een zelfstandige plek in de samenleving, voorbereiden op een arbeidsplek, voorbereiden op een onderwijsplek
- Contacten leggen met instellingen en personen in instellingen, zoals: de school van de kinderen, arbeidsbureau, consultatiebureau, uitkeringsinstantie, woningbureau, vrijwilligerscentrale, buurthuis, en dergelijke
- Informatie verzamelen over de werking van maatschappelijke instellingen, over mogelijkheden en beperkingen van allerlei consumentenactiviteiten, over het onderwijssysteem, over loopbaanplanning, over culturele voorzieningen, en dergelijk
- Kennis en vaardigheden aandragen die nodig zijn en hulp bieden bij het tot stand brengen van sociale en vriendschappelijke contactennetwerken

Deze activiteiten kunnen en moeten niet allemaal in dezelfde korte tijd worden uitgevoerd. Veel nieuwkomers zullen niet aan alles toekomen in hun eerste periode van verblijf. Wel moet voor elke kerntaak een basis worden gelegd, er moet een begin mee worden gemaakt.

2. Uitgangspunten voor het inzetten van vrijwilligers

1. Taalverwerving kan beschouwd worden op een schaal van professionele instructie, intensivering van taalcontact, ondersteuning bij integratie activiteiten, etcetera. De professionele instructie in het NT2-onderwijs is bij uitstek het werkterrein van NT2-specialisten, niet van vrijwilligers.

2. Niet alle aspecten van NT2-verwerving moeten beperkt worden tot het domein van de professionele NT2-specialist. Veel NT2-verwerving kan plaatsvinden buiten de klassensituatie.

Vrijwilligers kunnen zinvol worden ingezet op meerdere van de bovenomschreven kerntaken.

Grofweg zijn deze te verdelen in:

- integratieactiviteiten in het algemeen
- ondersteuning bij NT2-leren in engere zin

3. Veel vrijwilligers worden op grond van hun persoonlijke maatschappelijke betrokkenheid gevraagd om een bijdrage te leveren aan de integratie van nieuwkomers in de samenleving. Soms gebeurt dat op grond van specialistische kennis en ervaring van de vrijwilliger. Vaak gaat het om kennis, ervaring, inzichten en netwerken waar professionele docenten en specialisten in het NT2-onderwijs niet over beschikken. Vaak worden vrijwilligers ook -vaak noodgedwongen- voor de professionele NT2-instructie ingezet, hetgeen dus onwenselijk is. (Overigens moeten erkend worden dat ook niet-vrijwillige 'professionals' nogal vaak worden aangesteld als NT2-docent in onderwijsinstellingen zonder dat zij aan bepaalde bekwaamheidseisen voldoen).

De rollen die de vrijwilligers kunnen hebben ten aanzien van elk van de aangegeven kerntaken dienen nader gedefinieerd te worden. Op die manier worden voor elke kerntaak bepaalde deskundigheidseisen vastgelegd. Vervolgens kan op basis daarvan nadere invulling gegeven worden aan de scholingsprogramma's voor de vrijwilligers.

4. De positieve rol(len) die vrijwilligers kunnen spelen bij NT2-ondersteuning en inburgeringactiviteiten is/zijn veelal nog weinig uitgewerkt; daarmee is de kans groot dat deze vrijwilligers terugval- len op de (makkelijk herkenbare) rol van professionele NT2-docent. Alweer: dat is niet wenselijk. Er moet dus duidelijk worden uitgewerkt welke positieve rol(len) vrijwilligers kunnen spelen. Dat komt neer op twee soorten activiteiten:

- verzamelen van goede voorbeelden en 'good practice' van de inzet van vrijwilligers bij de onderscheiden kerntaken
- ontwikkelen van nieuwe voorbeelden en modellen

3. Mogelijke initiatieven

De Nederlandse Taalunie organiseert op vraag van het Platform een eerste bijeenkomst om met deskundigen uit het veld na te gaan waar Nederlands-Vlaamse uitwisseling of samenwerking zinvol kan zijn. Voorstellen voor concrete activiteiten die mogelijk uit de bespreking komen, worden behandeld in het Platform. De Taalunie is vervolgens bereid een door het Platform goedgekeurd initiatief te ondersteunen.